

Vergaderjaar 2017–2018

31 568

Staatkundig proces Nederlandse Antillen

Nr. 198

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 maart 2018

Op 20 september jl. heb ik uw Kamer het rapport «Verkenning doelrealisatie communicatiemiddelen Caribisch Nederland» aangeboden¹. In de brief bij dit rapport heb ik uw Kamer aangegeven dat ik eerst overleg met de openbare lichamen in Caribisch Nederland en met mijn ambtgenoten van Economische Zaken en Klimaat en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wilde voeren voordat ik een kabinetsreactie zou geven. Dit overleg heeft inmiddels plaatsgevonden. Bij dezen doe ik uw Kamer dan ook, mede namens de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat (EZK), deze reactie toekomen.

De uitvoering van dit onderzoek vond plaats voordat er sprake was van de orkanen Irma en Maria. De gevolgen van de orkanen voor het systeem van verbindingen in Caribisch Nederland verhogen de urgentie voor het wegwerken van geconstateerde knelpunten.

Korte termijn

Met het oog op het te komen orkaanseizoen in Caribisch Nederland², streven mijn collega's en ik ernaar om acute problemen die relatief snel kunnen worden opgelost, als eerste aan te pakken. Uit het overleg met de openbare lichamen kwam deze wens ook naar voren. In ieder geval geldt voor de onderstaande voornemens dat deze vóór het komende orkaanseizoen moeten zijn aangepakt.

Naast de portofoons voor de hulpdiensten die ik als korpsbeheerder recentelijk heb aangeschaft, beraadt de Staatssecretaris van EZK zich over praktische oplossingen voor de korte termijn. De inzet van een communicatiecontainer met een beperkt noodnet inclusief uitschuifbare mast direct

¹ Kamerstuk 31 568, nr. 192

² Van 1 juni tot en met 30 november met een gemiddelde piek rond 10 september

aansluitbaar op de zeekabel is een van de oplossingen die hierbij betrokken zal worden.

Ik zal gezamenlijk met de Staatssecretaris van BZK en de Staatssecretaris van EZK onderzoeken of de koppeling van het C3 netwerk (vergelijkbaar met C2000 in Nederland) met de zeekabel een wezenlijke bijdrage kan leveren aan de stabiliteit van de verbindingen. Hierover zullen wij zo spoedig mogelijk het overleg starten met de betrokken partijen (o.a. de telecomaanbieders en de exploitant van de zeekabel).

Eindconclusie rapport

De eindconclusie van het rapport is de volgende. De operationele communicatie- en informatiedeling binnen en tussen hulpverleningsdiensten en lokale besturen voldoen redelijk onder reguliere omstandigheden, maar kunnen niet op alle plekken en onder alle omstandigheden worden gegarandeerd, ook niet onder reguliere omstandigheden. Tijdens een ramp of een crisis ontstaan er mogelijk problemen met de operationele communicatie- en informatiedeling. Als gevolg hiervan neemt het risico op slachtoffers en letsel toe, met name wanneer snelheid van handelen geboden is, zoals bij brand, medische noodsituaties, rampen en crisissituaties. Ik merk hierbij op dat als gevolg van de orkaan Irma het merendeel van de verbindingen uitviel. Voor zover bekend, heeft dit niet geleid tot slachtoffers in Caribisch Nederland.

Aanbevelingen

De onderzoekers doen een aantal aanbevelingen aan meerdere betrokkenen. In mijn antwoord beperk ik me tot de aanbevelingen gericht aan de bewindspersonen. Enkele aanbevelingen richten zich op de eilandbesturen, de Rijksvertegenwoordiger Caribisch Nederland en de operators. Naast de hiervoor genoemde oplossingen voor de korte termijn, zal de aanpak van veel aanbevelingen meer tijd vergen. De onderzoekers hebben dat onderscheid tussen korte, middellange en langere termijn ook gemaakt.

Minister van Justitie en Veiligheid

Aan mijn adres zijn de volgende aanbevelingen gedaan:

- a) onderzoek of NL-Alert voor Caribisch Nederland een waardevolle aanvulling kan zijn en of uitrol op Caribisch Nederland mogelijk is;
- b) neem maatregelen om toe te zien op vervanging van verouderde portofoon-apparatuur voor politie en brandweer;
- c) neem maatregelen om de onderlinge communicatie tussen hulpverleners te verbeteren;
- d) stel een verbeterplan op voor het (gebruik van het) Tetra systeem.

Ad a) De aanbeveling van NL-Alert gaat over de alarmering van de bevolking. Die kan op meerdere manieren plaatsvinden, waarvan een systeem als NL-Alert er een van is. Ik zal een nadere verkenning laten plaatsvinden naar de alarmering van de bevolking op de drie eilanden en naar de mogelijkheden tot verbetering hiervan, waarbij ook naar de haalbaarheid en proportionaliteit wordt gekeken.

Ad b) In mijn reactie op het rapport van de Inspectie Justitie en Veiligheid over het schietincident op Bonaire³ heb ik maatregelen ten aanzien van het verbeteren en vernieuwen van de meldkamer en de randapparatuur aangekondigd. In een eerdere brief aan Uw Kamer heb ik gezegd dat ik

³ Kamerstuk 31 568, nr. 194

prioriteit geef aan een gefaseerde inrichting van een goed functionerende meldkamerfunctie per eiland⁴. Maatregelen voor de vervanging van verouderde portofoon-apparatuur zijn reeds genomen. Om de urgente nood te ledigen zijn voor politie en brandweer 50 portofoons aangeschaft die in het eerste kwartaal van 2018 worden geleverd. Tevens worden de voorbereidingen voor het Europese aanbestedingstraject voor het vervangen van het totale pakket van randapparatuur (portofoons en mobilofoons) gestart.

Ad c) De aanbeveling over de onderlinge communicatie tussen hulpverleners gaat enerzijds over de wijze van organisatie van de hulpverlening en in mindere mate over ondersteunende apparatuur. Om met de laatste te beginnen. Voor wat betreft de technische mogelijkheden tot onderlinge communicatie tussen de eenheden is reeds een gezamenlijke groepsfunctie aangemaakt opdat de verschillende hulpdiensten beter met elkaar kunnen communiceren. In zijn reactie legde Bonaire nadruk op het belang van satelliettelefoons. Het brandweerkorps Caribisch Nederland beschikt over een aantal exemplaren voor eigen gebruik. Ik zal met de openbaar lichamen het gesprek aangaan over dit onderwerp.

Op dit moment bestaat nog geen regelgeving over de organisatie van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing op de eilanden. Een reden is dat de eilanden onderling sterk verschillen in hun mogelijkheden om een organisatie van enige omvang in te richten. Saba bijvoorbeeld met circa tweeduizend inwoners is aanzienlijk beperkter in zijn mogelijkheden dan Bonaire met ruim 19.000 inwoners. Daarnaast zijn twee van de drie eilanden bezig om hun rampenplannen te herzien (Saba is al gereed). Als dit laatste is geschied, zal ik de Regeling organisatie rampenbestrijding en crisisbeheersing BES in overleg met de openbaar lichamen vaststellen.

Ad d) Het verbeterplan voor het gebruik van het Tetrasysteem gaat over de verbindingen van de hulpdiensten zelf. In 2018 zal ook het (Europese) aanbestedingstraject voor het vervangen van de meldkamerapparatuur en de netwerkinfrastructuur worden gestart. Simultaan aan dit traject wordt een heroriëntatie op de meldkamerfunctie op de verschillende eilanden in Caribisch Nederland gestart. Daartoe zal in dit voorjaar het traject van de herinrichting van de meldkamerfunctie en de verbetering van de meldkamer worden gestart. Het opstellen van een verbeterplan voor (het gebruik van) het Tetrasysteem is daar onderdeel van.

Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat

De Staatssecretaris van EZK is verantwoordelijk voor de regelgeving over de telecommunicatie en het toezicht daarop. Door de grote schaalverschillen in marktomvang tussen Europees Nederland en Caribisch Nederland kan hetgeen van telecomaanbieders mag worden geëist sterk verschillen.

De volgende aanbevelingen werden gedaan aan de Staatssecretaris van EZK:

- neem maatregelen om het bereik en beschikbaarheid van het mobiele netwerk in crisissituaties te vergroten;
- neem maatregelen om de betrouwbaarheid van het netwerk te vergroten;
- onderzoek of het plaatsen van femto- of pico-cellen op plekken met geconstateerde dekkingproblemen in 3G/4G netwerken haalbaar is;

⁴ Kamerstukken 31 568 en 26 956, nr. 1

In beginsel zijn dit aanbevelingen die de verantwoordelijkheid van de telecomaanbieders betreffen. Die hebben daar al de eerste stappen in gezet. Op de langere termijn zullen in de wetgeving nadere eisen worden gesteld aan dekking en capaciteit van de netwerken. Dit sluit ook aan op het traject waar het Ministerie van EZK mee is begonnen. Op dit moment wordt kritisch gekeken naar een herziening van de beleidsuitgangspunten voor de marktordering in Caribisch Nederland en een herziening van wet- en regelgeving om zaken verder in te regelen. Continuïteit en betrouwbaarheid zijn hierbij belangrijke onderdelen gezien het belang van telecommunicatie in reguliere en bijzondere omstandigheden en het ontbreken van specifieke noodnetten. Mede gelet op voorliggend rapport en de recente ervaringen met orkaan Irma krijgt de continuïteit van netwerken extra aandacht. Opgedane ervaring tijdens orkaan Irma leidt tot een aanvullend inzicht dat bij de uitvoering wordt meegenomen. Uitvoering zal in nauwe samenwerking met de telecomaanbieders op de eilanden moeten plaatsvinden.

De mobiele netwerken op Saba en St. Eustatius – zoals is gebleken tijdens de orkanen – zijn bij uitval van de centrale volledig afhankelijk van Sint Maarten. Ook bij lokale calamiteiten zijn zij behoorlijk afhankelijk van de netwerkbeheerder van Sint Maarten. In het geval van Irma was het zo dat Sint Maarten eerst de eigen zaken op orde moest stellen voordat naar Saba en St. Eustatius kon worden afgereisd. Dit betekende in de praktijk dat Saba en St. Eustatius een aantal weken op herstelwerkzaamheden moesten wachten. Mijn ambtgenoot van EZK zal in het hiervoor genoemde overleg met de telecomaanbieders bespreken of en in hoeverre deze afhankelijkheid van Sint Maarten kan worden verkleind of weggenomen.

Ministeries gezamenlijk

Aan ons alle drie gezamenlijk en in overleg met de operators kwamen de onderzoekers met de aanbeveling te onderzoeken welke maatregelen mogelijk zijn ter verbetering van niet goed werkende routeringen van noodnummers en het functioneren van de meldkamer. Wij zullen gezamenlijk bepalen waar het knelpunt exact zit en welke maatregelen daar eventueel bij passen.

De Staatssecretaris van EZK, de eilandbesturen en ik kregen als laatste de aanbeveling om te overleggen of, en hoe, nadere afspraken gemaakt kunnen worden met concessiehouders in de Telecomsector in Caribisch Nederland om de inzet en effectiviteit van beschikbare communicatiemiddelen bij rampen en crisissituaties te vergroten. Wij zullen dit overleg initiëren.

Ik zal u voor het zomerreces nader informeren over de gemaakte en te nemen stappen.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
F.B.J. Grapperhaus